

A propòsit d'un estudi fitogeogràfic de BRAUN-BLANQUET

pèl

Dr. P. FONT QUER

En JOSIAS BRAUN-BLANQUET, ha publicat suara un bell treball sobre «L'origine et le développement des flores dan le Massif central de France». (1). Aquest llibre té 284 pàgines de 16 x 25 cent., 6 làmines i algunes cartes intercalades en el text. Compren cinc capítols, després d'un bell prefaci, que parlen del passat de la vegetació del Macís central, de ço que cal entendre per *elements* i *territoris* fitogeogràfics d'aquella contrada francesa, de la vegetació subalpina i alpina del Macís central, i dels seus endemismes; segueixen després les conclusions i la bibliografia.

Donada l'extensió del territori estudiat per BRAUN, des de la Montagne Noire, al nord de Carcassona, fins a l'Auvèrnia, amb terrenys de tota mena, i per sa situació, entre la vall del Rodan i les altres conques de la Garona, Dordogne, i Loire; per la pluviositat molt diversa en unes i altres conques del territori; hom compren que la flora i la vegetació siguin per aquestes causes ben variades. L'element eurosiberià-boreoamericà domina avui en el Macís central, tant pel nombre d'espècies com per llur importància fitosociològica. L'element mediterrà ocupa les parts baixes i mitjanes de les Cevennes meridionals, irradiant més o menys cap a l'interior; per dessobre dels 600 metres, amb plujes superiors a 1.200 mil·límetres anuals, l'element eurosiberià-boreoamericà bat la vegetació mediterrània i es fa amo del sòl a les Cevennes, amb les zones dels roures i dels faigs. Aquests dos elements són els principals que integren la flora del Macís central. El sub-element medio-europeu, hi és autòcton, freqüents com hi són els seus vestigis en els dipòsits terciaris. El sub-element atlàntic inmi-grà al Macís durant l'època quaternària, en els períodes interglaciars humits i tebis, notant-se actualment una tendència a la reculada d'aquest sub-element en sos límits orientals.

* * *

Quan hom es proposi estudiar la flora i vegetació catalanes i els seus orígens, trobarà una comarca notable pel fet de posseir bon nombre d'espècies d'origen subatlàntic o atlàntic. Ens referim a La Selva. Així, per

(1) Editors: LÉON LHOME, París; i BEER et Cie., Zurich. 1923

exemple, de les 42 espècies subatlàntiques que, segons BRAUN avencen fins al Macís central de França, hom en troba encara una meitat si fa no fa, a la comarca de La Selva:

Mibora minima (L.) Desv.
Carex mairii Coss. et Germ.
Cerastium tetrandrum Curt.
Barbarea praecox R. Br.
Helleborus foetidus L.
Chrysosplenium oppositifolium L.
Sarothamnus scoparius (L.) Wimm.
Genista pilosa L.
Poligala calcareum F. Schultz.
Conopodium denudatum (DC.) Koch, *sensu amplo*
Oenanthe peucedanifolia Poll.
Apium repens (Jacq.) Reichb.
Pulmonaria tuberosa Schrank.
Teucrium Scorodonia L.
Galeopsis dubia Leers
Anarrhinum bellidifolium (L.) Desf.
Scrofularia aqualica (L.) Huds
Digitalis lutea L.
Orobanche Rapum-Genistae Thuill.

Algunes descendeixen extraordinàriament, com la *Genista pilosa*, que baixa fins a 70 m. a Martorell de la Selva! D'altres com el *Chrysosplenium oppositifolium*, es mantenen en els límits de la comarca, al peu del Montseny.

De les 25 espècies propiament atlàntiques, que arriben al Macís central de França hom en troba molt poques a la plana de La Selva, queden reduïdes al *Ranunculus hederaceus* L. al *Lepidium heterophyllum* Benth. i a la *Erica cinerea* L.; la *Scilla Lylio-hyacinthus* L. no baixa de Puigscalp. De les espècies euatlàntiques no arriben a dit Macís, tenim al Montseny la *Potentilla montana* Bret. (*P. splendens* Ram.) que no baixa tampoc a la plana; i el *Prunus lusitanica* L. de les muntanyes de sos encontorns.

La *Erica cinerea* L. fou descoberta a Catalunya per Manuel COMPANYYÒ, cap a Vidreres i S. Feliu de Guixols i a Palafolls; posteriorment fou retrobada per XIBERTA entre Caldes i Sta. Ceclina, i per la Sra. GARRIGA de GALLARDO, a la vesant nord del Montnegre, de 50 a 450 metres, entre Tordera i el Monestir de Roca Rossa, i cap a Reminyó. Totes aquestes localitats poden considerarse, *sensu lato*, com selvatanes. Fora d'aquí, a Catalunya no ha estat trobada més que pel referit COMPANYYÒ a la alta vall de Ribagorçana, des de Senet al Port de Viella. Falta a la Vall d'Aran,

segons les investigacions de LLENAS i de COSTE i SOULIÉ. A Catalunya és espècie calcífuga. Les localitats més pròximes a la Península, són les de Jaca, Monte Herrera i Montcayo, aragoneses. La entrada a La Selva daquesta espècie sembla doncs que fou pel nord, des de les Alberes; falta en tota la Catalunya central.

Més interessant encara que la presència de la *Erica cinerea* a La Selva, és la del *Prunus lusitanica* L. a les muntanyes veïnes del Montseny i les Guillerries, descoberta a Catalunya per TREMOLS. als boscos de S.W. de S. Marçal i retrobada per JOAQUIM CODINA als de la riera d'Osor. Les localitats més pròximes són al centre d'Espanya, a les muntanyes de Toledo i al nord de la península; a França hom la troba en una sola localitat dels baixos Pirineus.

Aquesta i la anterior, han d'ésser considerades com a darrers vestigis d'una flora d'exigències especials respecte el clima, humit i tèbi. Una espècie animal recentement desapareguda fa *pendant* amb el *Prunus lusitanica* pel que afecta a sa dispersió, la *Nenia subarquata* Bofill, de Lladó representació oriental d'un tipus ponentí, també dels baixos Pirineus, la *Nenia pauli* Mab. Sens dubte la pluviositat d'aquesta comarca, relativament alta a Catalunya (800 mm., amb considerable augment cap al Montseny i Guillerries), junt amb un clima temperat a l'hivern, i amb la qualitat del sol, silici, adequada per a la vida d'aquelles espècies, han estat la causa de que les plantes subatlàntiques i atlàntiques esmentades, així com d'altres medio-europees, encara es conservin avui a tan baix nivell, moltes vegades per dessota dels 100 m. i a molt pocs quilòmetres de la mar, resistint l'empenta de la flora mediterrània.

Sens dubte d'origen més antic, és la famosa *Pellaea hastata* de la vall del Ter, relíquia la més preuada de Catalunya.
